

Verslag bijeenkomst armoedebeleid

Datum 3 november 2016
Locatie Gemeentehuis Uden

1. Definitie armoede

Wat versta jij onder armoede?

1. Iemand is niet zelfredzaam om in zijn primaire levensbehoeften (verschillende levensgebieden) te voorzien.
2. Onvoldoende middelen (onder de bijstandsgrens) om te voorzien in de dagelijkse behoefte, zowel materieel als immaterieel. Zodat je niet kunt komen tot een gezond en gelukkig leven en in staat bent als een volwaardig burger mee te doen in de samenleving.
3. Armoede is een tekort aan primaire levensbehoeften wat niet altijd zichtbaar is en waarbij hulp niet altijd bekend of voorhanden is, zodat je in een isolement terechtkomt.
4. Armoede is het ontbreken van de middelen om aan de basisbehoeften, zowel financieel als op sociaal gebied, te kunnen voldoen.
5. Armoede is een situatie waarin een huishouden langdurig niet of onvolledig kan voorzien in de basale levensbehoeften, en waardoor leden van het huishouden niet kunnen deelnemen aan sociale activiteiten.
6. Niet in onderhoud kunnen voorzien en niet kunnen deelnemen aan de samenleving.
7. Niet voldoende middelen hebben om in de samenleving als volwaardig burger mee te kunnen doen. En daarbij de onmogelijkheid hebben om kwaliteit van leven te ervaren en aan de basisbehoefte te voldoen. Met middelen wordt niet alleen het inkomen bedoeld, maar ook sociaal en psychische aspecten.

2. Bij wie komt armoede voor?

Bij wie komt armoede voor?

- GGZ-problematiek
- Gezinnen met jonge kinderen
- Mensen in de bijstand
- Zelfstandigen
- Ouderen
- Mensen met grote zorgvraag
- Inkomen net boven minimumloon
- Jongeren
- Mensen met schuldenproblematiek
- Migranten
- Analfabeten
- Alleenstaanden
- Dak- en thuislozen
- Mensen met een koopwoning
- Iedereen

3. Stellingen

Er is een aantal stellingen gegeven over drie sporen t.a.v. armoede, te weten preventie, zelfredzaamheid en voorzieningen. Preventie gaat over het voorkomen van het belanden in een situatie van armoede. Zelfredzaamheid heeft betrekking op het gebruik maken van eigen kracht of het eigen netwerk om uit een situatie van armoede te geraken. Voorzieningen is het aanbod aan formele ondersteuning vanuit overheidsinstanties om mensen die zich in een situatie van armoede bevinden te helpen.

Stellingen preventie

1. Preventie bij armoede is betutteling
2. Mensen moeten geweerd worden tegen verleidingen

Stellingen zelfredzaamheid

3. Hoe hoger de zelfredzaamheid hoe lager de kans op armoede
4. Armoede daar komen we samen wel uit

Stellingen voorzieningen

5. Voorzieningen maken mensen te afhankelijk
6. Wat burgers zelf verzinnen werkt beter dan wat de gemeente verzint

De stellingen werden bediscussieerd in zeven subgroepen. Op de stellingen waren drie antwoordmogelijkheden, te weten:

- oneens
- eens, onder de voorwaarde...
- eens

Nr	Stelling	Oneens	Eens, o.d.v.	Eens
<i>Preventie</i>				
1	Preventie bij armoede is betutteling	6	1	0
2	Mensen moeten geweerd worden tegen verleidingen	4	2	1
<i>Zelfredzaamheid</i>				
3	Hoe hoger de zelfredzaamheid hoe lager de kans op armoede	1	2	4
4	Armoede daar komen we samen wel uit	4	3	0
<i>Voorzieningen</i>				
5	Voorzieningen maken mensen te afhankelijk	4	2	1
6	Wat burgers zelf verzinnen werkt beter dan wat de gemeente verzint	1	3	3

Preventie bij armoede is betutteling

Oneens (6)

- Doe iets met de informatie die bekend is.
- Voor bepaalde doelgroepen is preventie noodzakelijk (bv ggz-cliënten).
- Mensen wel in hun waarde laten. Niet zaken uit handen nemen.
- Preventie is geen betutteling. Je kunt er schaamte mee voorkomen, is neutraal, geeft handvatten. Voorbeelden: informatie, coaching, hulp aanbieden.
- Preventie kan ook een opdracht zijn voor mensen die niet in armoede leven. Denk aan schoolreisjes en merkkleding. Dat maakt dat je erbij wilt horen en dus een onverantwoord uitgavenpatroon creëert.
- Armoede is niet altijd de schuld van individuen en deze kunnen dan ook niet altijd oplossen.
- Preventie die leidt tot beleid en maatregelen die armoede voorkomen is wenselijk.
- Er moet altijd rekening worden gehouden met de menselijke waardigheid. Dus niet boven iemand staan, maar juist naast iemand.
- Preventie kan op vele manieren. Dat heeft weinig met betutteling te maken.

Eens, onder de voorwaarde (1)

- Overheid moet vooruitzien en daar waar nodig anticiperen en beleid voeren om armoede waar mogelijk te voorkomen. Maar preventie is geen betutteling en een middel om verboden op te leggen. Bijvoorbeeld je mag geen geld uitgegeven aan huisdieren of rookwaar.
- Eens, mits je mensen maar niet als onvolwaardig behandelt en alles uit handen neemt. Je zou ze daarmee het gevoel geven dat alles uit handen wordt genomen en het laatste beetje zelfwaardering gaat verdwijnen.

Mensen moeten geweerd worden tegen verleidingen

Oneens (4)

- Het zou veel kunnen voorkomen, maar het gaat te ver.
- Mensen moeten eigen keuzes kunnen maken, maar organisaties die verleidingen aanbieden moeten wel strenger controleren, betere kredietcheck. Liever mensen leren om zelf keuzes te kunnen maken. Bij sommige groepen wel verleidingen weghouden (mensen met een beperking).

Eens, onder de voorwaarde (2)

- We moeten mensen leren om te gaan met verleidingen. Er tegen weren is niet mogelijk omdat de verleiding overal om ons heen is.
- Wie bepaalt wat een verleiding is?
- Mensen moeten uiteindelijk wel hun eigen keuze kunnen maken.
- Organisaties moeten een stringenter beleid voeren, zoals bijv. kredietcontroles en telefoonlimieten om erger te voorkomen en dat mensen niet van de regen in de drup geraken.

Eens (1)

- Opvoeding en begeleiding kunnen helpen.
- Mensen moeten gewapend worden tegen verleidingen, want verleidingen zijn er overal. Het is beter om ermee te leren omgaan.
- Niet worden geweerd, maar weerbaar maken om de gevolgen te kunnen overzien.

Hoe hoger de zelfredzaamheid hoe lager de kans op armoede

Oneens (1)

- Sommige mensen lopen tegen zaken aan waarbij zelfredzaamheid helemaal geen rol speelt. Denk ook aan boeren die gewend zijn om hun eigen boontjes te doppen en het toch niet redden. Of iemand met een bijstandsuitkering wiens bijbaantje meteen gekort wordt op de uitkering.

Eens, onder de voorwaarde (2)

- Je kunt het nooit alleen, dus een vorm van ondersteuning is voorwaardelijk.
- Informele netwerken helpen zeker mee, maar pakken de essentie van de problematiek niet voldoende.
- De zelfredzaamheid mag geen façade zijn, omdat men geen hulp durft te vragen of het niet wil toegeven dat men in armoede leeft.

Eens (4)

- Eens, zelfredzaamheid is ook hulp vragen.
- Voor jezelf kunnen zorgen is belangrijk.
- Afhankelijk van de persoonlijkheid en de nabije sociale omgeving.

Armoede daar komen we samen wel uit

Oneens (4)

- Hulp dwingt tot verantwoording en creëert afhankelijkheid
- Het is een utopie om te veronderstellen dat burgers het allemaal zelf op kunnen lossen. De praktijk laat zien dat het anders gaat.
- Armoede is een onoplosbaar fenomeen, maar we kunnen wel zo goed mogelijk ons best doen.
- Het is een te gemakkelijke voorstelling van zaken in een complex probleem. Belangrijk is om vooral samen de kracht te vinden en niet in isolement te blijven, omdat dit tot vereenzaming leidt, waardoor je als individu verder van een oplossing komt te staan.
- Er zijn veel mensen die armoede helemaal niet delen. Er zit veel onder de oppervlakte. Het is een heel massief probleem. Onder de voorwaarde dat we ook echt samenwerken (de instellingen die hulp bieden), elkaar opzoeken. Om mensen ook goed in beeld te hebben en samen aan een oplossing te kunnen werken.
- We moeten het in ieder geval wel proberen, maar solidariteit vraag wel om georganiseerd te worden.

Eens, onder de voorwaarde (3)

- Mensen sterk genoeg maken. Samen is het woord, samen komen we eruit. Met ondersteuning komt er wel meer perspectief maar komen mensen nog niet altijd uit de armoede. Blijvende inzet is nodig.
- Je moet het zelf doen maar niet alleen.
- De voorwaarde is dat er met 'we' het individu wordt bedoeld in combinatie met begeleiding. We willen benadrukken dat een persoon alleen er in ieder geval niet uitkomt.

Voorzieningen maken mensen te afhankelijk

Oneens (4)

- Een vangnet is nodig om mensen op de goede weg te helpen.
- Voorzieningen zijn een randvoorwaarde en noodzakelijk.
- Inkomensgarantie is een absolute voorwaarde om aan het werk te gaan.

- De rigiditeit (de vaste regels) in voorzieningen maakt het mensen lastig om autonoom te kunnen zijn.
- Nee, want voorzieningen zijn geen luxe qua uitkeringen en voorwaarden.
- Mensen zijn (tijdelijk) afhankelijk van voorzieningen, maar die voorzieningen brengen iets positiefs. Het zit in het woord 'te'.

Eens, onder de voorwaarde (2)

- Je moet mensen stimuleren om slechts tijdelijk van de voorzieningen gebruik te maken en het geldt niet voor alle voorzieningen en niet voor alle mensen.
- Te afhankelijk waar ligt dat aan? Alert zijn op niet te makkelijk maken, dat mensen niet achterover gaan leunen.
- Dat zou kunnen, maar die afhankelijkheid geldt niet voor iedereen. Het is goed om hier alert op te blijven.

Eens (1)

- Soms worden mensen door voorzieningen niet meer geprikkeld.

Wat burgers zelf verzinnen werkt beter dan wat de gemeente verzint

Oneens (1)

- Vanuit je eigen situatie meedenken geeft mogelijk een nieuwe invalshoek, maar hoeft niet per definitie beter te zijn.
- Niet alle burgers kunnen de gevolgen van hun keuzes overzien. Het is wel belangrijk om ze te horen bij het zoeken naar oplossingen.
- Oplossingen moet je bedenken en niet verzinnen. Daarom is samenspraak met de burger belangrijk omdat hij/zij kan aangeven waar de behoeften liggen.

Eens, onder de voorwaarde (3)

- De gemeente zorgt voor een basis en de gemeente ondersteunt en stimuleert initiatieven die zij geldelijk ondersteunt.
- Het is beide, oneens en eens heeft elkaar nodig, het kader is nodig echter goed luisteren
- Zelf dingen doen met gelijkstemden werkt vaak veel beter dan iets wat voor je is bedacht, maar overheidssteun is vaak noodzakelijk. De samenwerking met elkaar (overheid- initiatieven) moet vaker gezocht worden.
- De gemeente zal een rol spelen in het bijdragen aan expertise.
- De gemeente moet openstaan voor wat burgers of hun organisaties voorstellen. Het is belangrijk om met elkaar in gesprek te blijven wanneer het zulke complexe materie betreft.
- Elke regeling roept zijn eigen fraude op, dus het is belangrijk dat de middelen toekomen aan hen die het nodig hebben.
- Het is de taak van de gemeente dat de rechten gewaarborgd zijn voor iedereen.
- De visie van de burgers is aanvullend op het gemeentebeleid, mits de gemeente hiervoor openstaat.

Eens (3)

- Ideeën van burgers kunnen aanvullend zijn op de gemeente. Dat burger het beste weet waar behoefte aan is, maar dat gemeente wel nodig is om het structuur te geven en toekomstbestendig te maken en om iedereen gelijke rechten te kunnen geven. De gemeente moet open staan voor ideeën van burgers. Wel duidelijke criteria nodig. En burgerinitiatief moet ook gericht zijn op het verbeteren van situaties.

- Ja, want de gemeente is niets anders dan een administratieve uitvoeringsorganisatie van de wil van de burgers.
- Degenen die zich in een armoede situatie bevinden putten concreet uit eigen ervaringen.
- Het is belangrijk dat burgers zelf mee mogen doen om onderdeel te zijn van de oplossing. Dit leidt tot een hogere zelfwaardering.

4. Wat gaat goed, hoe kan het kan beter?

Preventie: wat gaat goed?

- Breiles in de Balans.
- Leefcafé
- De eetclub bij de Balans. Voor €3,50 kun je aanschuiven.
- De collectieve zorgverzekering vanuit de gemeente
- De formulieren brigade
- De maatschappelijke begeleiding vanuit de wijkteams die zicht richten op vroegsignalering.
- Schuldhulpmaatjes
- Sociale Raadslieden
- Onderzoeken GGD
- Aanvullende verzekering
- Structuur voor schuldhulpverlening.
- De samenwerking tussen de kledingbank en de gemeente.
- Area onderneemt actie bij een bepaalde mate van huurachterstand.
- Opstart van de begeleiding voor vluchtelingen.

Preventie: hoe kan het beter?

- Er is te veel onbekendheid over de mogelijkheden.
- De voorlichting over de regelgeving kan beter. De informatie moet naar de mensen toe. Nu wordt er vaak gewerkt vanuit een haalprincipe. Dit zou je kunnen koppelen aan hulp om toegang tot voorzieningen te regelen.
- Het geven van budgetteringslessen op school. Daar kun je op jonge leeftijd mee beginnen om enige mate van bewustwording te creëren.
- We doen te weinig met de onderzoeken van de GGD.
- Scholen zouden ook een rol kunnen hebben in de signaleringsfunctie.
- De afronding van de schuldhulp met name de wachttijden.
- De doorverwijzing bij schuldhulpverlening kan beter.
- Ook Area kan een vroegsignaleringsfunctie hebben in het voorkomen van huurschuld.
- Meer preventie op het gebied van gezondheid bij mensen in armoede. Daarmee kun je grotere uitgaven op het gebied van zorg voorkomen of beperken.
- Eerder begeleiding inschakelen bij een risico-situatie.

Zelfredzaamheid: wat gaat goed?

- Onderkennen dat een kleine groep nooit zelfredzaam zal kunnen zijn.
- Somaliërs in Uden zorgen voor elkaar
- Taartbon Area
- Breien voor de zwervers.
- Budgetteringscursussen
- Basisteams
- Buurt-uurtjes
- Repair Café
- De ouderen in Uden zijn vaak zelfredzaam

- De boodschappenbus
- Mensen doen een groter beroep op hun sociale netwerk.
- Het werken met individuele haalbare doelstellingen.
- Blijven streven naar zelfredzaamheid.

Zelfredzaamheid: hoe kan het beter?

- Het zou mooi zijn als er eerder zicht werd verkregen op de problemen. Vroegtijdig signaleren is een belangrijke middel om afglijden te voorkomen.
- Kan het niet aanvragen van de bijzondere bijstand iets zeggen over de zelfredzaamheid van de mensen? Niet te veel automatisch aannemen dat wanneer er geen beroep wordt gedaan op voorzieningen, het dan ook goed gaat met de mensen.
- Het buurt-uurtje kan beter. Geen inloop zoals nu met een hulpverlener achter de laptop. Dat spreekt mensen niet aan. Het is beter om mee te doen met een activiteit.
- De attitude van de professionals bij de gemeente Uden verschilt te veel per persoon. Daar kan een wat meer uniforme benadering helpen om de hulpvraag wat laagdrempeliger te maken.
- De uitvoering van de afspraken met schuldhulpverlening en voedselbank kan sneller en beter.
- Faciliteren en informeren bij het ondersteunen van het sociale netwerk.
- Er zijn te weinig middelen en tijd om te begeleiden richting zelfredzaamheid.

Voorzieningen: wat gaat goed?

- Dat de gemeente de voedselbank ondersteunt.
- Jeugdsportfonds wordt ondersteund door de gemeente. De landelijk overheid doet dat eveneens.
- Voor de Stichting Leergeld is er gemeentelijke ondersteuning
- Caritas
- Activiteitenfonds
- Regiotaxi
- Schuldhulpverlening
- Bijzondere bijstand (verschillende vormen)
- Toeslagen
- Noodhulp kerk
- Sociale Raadsliedenwerk
- Kledingbank
- Solidariteitswerkplaats
- Re-integratie naar werk
- Indicaties afgeven

Voorzieningen: hoe kan het beter?

- Begeleiding van de cliënt: in het begin is het goed om in kaart te brengen wat het probleem is en waar de oorzaak ligt. Dit doe je samen met de cliënt en je zoekt ook samen naar een oplossing. De begeleiding van de cliënt in dat traject is iets wat je gezamenlijk doet. Dit moet als standaard bij deelname aan de voedselbank.
- Jeugdsportfonds: er is behoefte aan meer private (extra) middelen
- Er is behoefte aan meer samenwerking tussen voorzieningen. De gemeente kan hierin een verbindende rol spelen.
- De bereikbaarheid van de voedselbank. Vaak zijn er drempels om deel te kunnen nemen door fysieke belemmeringen, afstand of geen geld voor de bus.
- Het budget voor het sportfonds is te krap. Er is altijd een tekort aan het einde van het jaar.
- Noodfonds: de immateriële ondersteuning moet 'op poten worden gezet'.
- Het houden van korte lijnen tussen de verschillende organisaties, casemanagement en samenwerking bij het indienen van problemen.

- Het bereik van het activiteitenfonds moet veel groter.
- Er is behoefte aan goede leesbare informatie.
- Meer samenwerking met particuliere organisaties.
- De voorzieningen mogen ruimer.
- De regels rondom voedselverstrekking zijn te streng.
- Door het beperken van de regelgeving kan meer mogelijk worden gemaakt.
- De communicatie tussen de instanties en overheden kan beter.
- De eigen bijdrage verlagen.